



WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Jacek Błaszczyk

SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Gajewska

w sprawie **T. N.**,

oskarżonego o czyn z art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 12 marca 2024 r.

skargi prokuratora na wyrok Sądu Okręgowego w Przemyślu

z dnia 18 lipca 2023 r., sygn. akt II Ka 37/23

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Przemyślu

z dnia 23 listopada 2022 r., sygn. akt II K 1113/19 i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w Przemyślu do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 listopada 2022 r. Sąd Rejonowy w Przemyślu, w sprawie II

K 1113/19, uznał T. N. za winnego tego, że: w nocy z 8 na 9 kwietnia 2019 r. w miejscowości K. [...] działając wspólnie i w porozumieniu z nieustalonymi osobami dokonał kradzieży z włamaniem pieniędzy w kwocie 30 zł znajdujących się w bankomacie w ten sposób, że dokonał wysadzenia bankomatu przy użyciu gazu, co skutkowało zniszczeniem i uszkodzeniem cudzej rzeczy w postaci bankomatu powodując szkodę w wysokości 16.283,70 zł na szkodę [...] w D., to jest czynu z art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. skazał go na karę 3 lat pozbawienia wolności. Na zasadzie art. 46 § 1 k.k. zobowiązał oskarżonego do naprawienia szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonych: [...] w D. kwoty 30 000 zł i [...] T. kwoty 16.253,70 zł.

Wyrok został zaskarżony apelacją przez obrońcę oskarżonego, który zarzucił temu orzeczeniu:

1. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 413 § 1 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 332 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez różne określenie wysokości szkody: w zarzucie „w wysokości ok. 20 000 zł”, w akcie oskarżenia: „w wysokości ponad 20 000 zł”, a w wyroku oskarżony został uznany za winnego zarzucanego czynu, ale Sąd „przyjął, iż wysokość szkody wynosiła 16.283, 70 zł”;
2. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 244 § 3 k.p.k. poprzez brak w aktach protokołu z zatrzymania T. N. i jednocześnie protokołu jego zwolnienia;
3. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 244 § 1 k.p.k. w zw. z art. 5 k.p.k. poprzez zatrzymanie osoby podejrzanej, która została potraktowana jako świadek celem wymuszenia na świadku przyznania się do winy, co narusza zasadę domniemania niewinności;
4. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 410 k.p.k. w zw. z art. 5 k.p.k. poprzez brak zbadania okoliczności całej sprawy, a w następstwie nie rozstrzygnięcie istniejących wątpliwości na korzyść oskarżonego;
1. obrazę przepisów prawa procesowego, tj. art. 170 § 1 pkt 2 i 5 k.p.k., poprzez oddalenie wniosku dowodowego o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków B. B. i J. S., na skutek czego oskarżony pozbawiony został możliwości obrony swoich praw i domniemania swojej niewinności;
2. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, które

mogły mieć wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, iż do wysadzenia bankomatu doszło kilkanaście minut przed utrwaleniem wizerunku oskarżonego;

3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, które mogły mieć wpływ na treść orzeczenia, poprzez przyjęcie, iż oskarżony dokonał zarzucanego mu czynu, tylko na podstawie utrwalonego jego wizerunku, przyznania się i karty karnej, przy braku jakichkolwiek innych dowodów. .

Wyrokiem z dnia 18 lipca 2023 r, w sprawie II Ka 37/23, Sąd Okręgowy w Przemyślu uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Przemyślu do ponownego rozpoznania.

Skargę na wyrok sądu odwoławczego wniósł prokurator i sformułował w niej zarzut naruszenia art. 437 § 2 k.p.k. polegające na uchyleniu wyroku Sądu Rejonowego w Przemyślu i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, w sytuacji gdy nie zaistniały przesłanki określone w art. 439 § 1 k.p.k. i art. 454 k.p.k. , a nie jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu sądowego w całości, gdyż uwzględniony częściowo zarzut apelacji obrońcy oskarżonego nie dotyczy kwestii jego winy , a jedynie wysokości szkody wyrządzonej popełnionym przez niego przestępstwem, zaś wskazania sądu odwoławczego co do dalszego postępowania nie zawierają zaleceń w zakresie uzupełnienia postępowania dowodowego , a wyłącznie w zakresie oceny dowodów już zgromadzonych.

W związku z tym zarzutem skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Przemyślu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga prokuratora jest zasadna i to w wymiarze oczywistym.

Zgodnie z art. 437 § 2 k.p.k. uchylenie orzeczenia sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1, art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Zaistnienia jednak którejkolwiek z tych przesłanek, uprawniających Sąd odwoławczy do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, nie wykazał *in concreto* Sąd Okręgowy. Poprzestał przy tym bowiem

na tyleż ogólnych, co niejednoznacznych stwierdzeniach.

W uzasadnieniu wyroku Sąd ten wskazał, że uznał „częściową zasadność” pierwszego zarzutu apelacji obrońcy i dlatego „koniecznym stało się uchylenie zaskarżonego orzeczenia”. Zauważył przy tym, iż „fakt oceny prawnej zachowania oskarżonego przez pryzmat różnych przepisów ustawy karnej nakładał na prokuratora obowiązek, by formułując akt oskarżenia opis czynu zarzucanego uwzględniał wszystkie znamiona przepisów, których naruszenie zarzuca się oskarżonemu, z uwzględnieniem wymogów z art. 332 § 1 pkt 2 k.p.k. względem każdego z przepisów, w tym właśnie konkretne, nie zaś szacunkowe, ustalenie szkody”. Równocześnie Sąd stwierdził, że „odnoszenie się do dalszych zarzutów sformułowanych w wywiedzionym środku odwoławczym, byłoby rozważaniem przedwczesnym, wobec konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego na nowo”, nie podając przy tym – w żaden sposób - skąd wynikała ta konieczność. To zaniechanie stanowi tym większe uchybienie w sytuacji, gdy się uwzględni treść pierwszego zarzutu apelacji obrońcy, który to Sąd uznał (tylko) za „częściowo zasadny” (nie podając przy tym też dlaczego tylko tak i w jakim zakresie go ocenił). Z dalszej treści uzasadnienia można jedynie wnioskować, w oparciu o przywołane już wyżej stwierdzenie o potrzebie „konkretnego oszacowania szkody”, że to ona implikowała przekonanie Sądu o konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. W takim też kontekście należy odczytywać zawarte w segmencie 5.3.1.2.1. uwagi o „podstawowych elementach konkretyzujących wysokość powstałej szkody”. Tymczasem – tym bardziej przy tylko takiej argumentacji - poza sporem musi pozostawać, iż do realizacji tak określonej „potrzeby” nie jest konieczne przeprowadzanie na nowo w całości postępowania dowodowego, zwłaszcza – co raz jeszcze należy podkreślić - że Sąd, tak konkludując, bynajmniej nie wskazał dlaczego uznał to za niezbędne.

Nie ulega więc wątpliwości, że tak jedynie przywołana przez Sąd odwoławczy okoliczność, w realiach rozpoznawanej sprawy i przy tylko takim uzasadnieniu jak to przez Sąd odwoławczy zaprezentowane, nie stanowi jednak przewidzianej w art. 437 § 2 k.p.k. podstawy do uchylenia wyroku sądu I instancji. Same (podniesione w pierwszym zarzucie apelacji obrońcy) nieprawidłowości dotyczące sposobu ustalenia wysokości wyrządzonej przez oskarżonego szkody jeszcze nie świadczą o potrzebie

przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z 22 maja 2018 r., sygn. akt I KZP 3/19 (OSNKW 2019 z. 6, poz. 31), konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, o której mowa w art. 437 § 2 zd. 2 *in fine* k.p.k., jako powód uchylenia przez sąd odwoławczy zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, zachodzi wówczas, gdy orzekający sąd pierwszej instancji naruszył przepisy prawa procesowego, co skutkowało nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego uzasadniającą potrzebę powtórzenia wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy w sądzie pierwszej instancji. Warto dodać, że przywołana uchwała Sądu Najwyższego stanowiła odpowiedź na pytanie, czy sformułowana w art. 437 § 2 k.p.k. przesłanka konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości oznacza konieczność powtórnego przeprowadzenia wszystkich dowodów w sprawie, czy też wystarczająca jest potrzeba powtórzenia najważniejszych dowodów, rozstrzygających o odpowiedzialności karnej oraz czy może ona sprowadzać się do potrzeby dokonania ponownej oceny wszystkich dowodów.

Stąd też nieprawidłowe ustalenie owej wysokości szkody, nawet jeśli doszło do niego wskutek naruszenia przywoływanego przez Sąd przepisu art. 332 § 1 pkt 2 k.p.k., pomimo takich deklaracji Sądu II instancji, nie uzasadniało potrzeby powtórzenia wszystkich czynności procesowych w sprawie. Do przeprowadzenia dowodów w tym zakresie i poczynienia własnych ustaleń faktycznych uprawniony był sąd odwoławczy. Nowelizacjami z dnia 27 września 2013 r. i z dnia 20 lutego 2015 r. wprowadzono istotne zmiany w regulacjach dotyczących instancji odwoławczej, które zmodyfikowały model postępowania odwoławczego i poszerzyły możliwości wydawania przez sąd odwoławczy orzeczeń o charakterze reformatoryjnym. W obecnym stanie prawnym ustawodawca świadomie zrezygnował z obowiązującej uprzednio reguły z art. 452 § 1 k.p.k. zakazującej prowadzenia przez sąd odwoławczy postępowania dowodowego co do istoty sprawy. Jednocześnie wprowadzono prekluzję dowodową w art. 427 § 3 k.p.k., zgodnie z którą odwołujący się może wskazać nowe fakty lub dowody, jeżeli nie mógł powołać ich w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.

[ał]

[PGW]